

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. X-1238 2, 4, 6, 7,
10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3899 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3899) IR VIETOS
SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-3900 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3900)**

(TAP-20-125(2); TAIS NR. 20-1178(2))

2020-04-03 Nr. NV-944

Vilnius

Projekto rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą Seimo narių R. Šalaševičiūtės ir A. Papirtienės pateiktiems įstatymo projektams, kuriais siūloma: 1) Įstatymo projektu Nr. XIIP-3899 - įteisinti atvejo vadybos modelio taikymą savivaldybėje, kai vaikui paskirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, kartu atitinkamai patikslinant tarpinstitucinio koordinatoriaus funkcijas (toliau – TBK) koordinuojant vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemones, patikslinti kompleksinės pagalbos vaikams ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams) sąvoką, nustatyti privalomą koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikui skiriamos tarpusavyje suderintos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės bei nustatyti šių paslaugų teikimą vaikui, vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikas grįžta iš vaikų socializacijos centro bei atlikti kitus su minėto reguliavimo įtvirtinimu susijusius pakeitimus; 2) Įstatymo projektu Nr. XIIP-3900 – įtvirtinti naują valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) funkciją - koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų vaikams nuo gimimo iki 18 metų (turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių – iki 21 metų) ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams) koordinavimas.

Dabartinė situacija.

- Šiuo metu *Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme*: nustatyta sąvoka „Kompleksinė pagalba vaikams ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams), kuri skiriasi nuo Švietimo įstatyme ir poįstatyminiuose teisės aktuose vartojamo termino „Koordinuotai teikiamos paslaugos“; nėra įtvirtintos prievolės teikti koordinuotai teikiamas paslaugas vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikui paskiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės ir vaikui bei vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikas grįžta iš vaikų socializacijos centro (dabar kai vaikui paskirtos minimalios priežiūros priemonės neveiksmingos dėl vaiko tėvų socialinių įgūdžių ar kt. stokos, vaikui ir jo šeimai gali būti teikiama kompleksinė pagalba); įtvirtintos TBK funkcijos, koordinuojant vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimą ir įgyvendinimą (teikti pasiūlymus dėl minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės skyrimo, pratęsimo ir kt.; susitikti su vaiku ir jo atstovais, konkrečias priemones vykdančiomis institucijomis, kartu su jais parengti individualų minimalios priežiūros vykdymo planą ir kt.); nereglementuotas atvejo vadybos veikimo modelis vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros sistemoje, nors toks modelis šiai dienai veikia, kai vaikui ir šeimai koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos ir yra apibrėžtas švietimo, mokslo ir sporto, sveikatos apsaugos ir socialinės apsaugos ir darbo ministrų patvirtintame Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos apraše ir kt.
- Vietos savivaldos įstatyme nėra įtvirtintos nei savarankiškosios savivaldybės, nei valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos - koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų vaikams nuo gimimo iki 18 metų (turintiems didelių

ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių - iki 21 metų) ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams) koordinavimas. Šiuo metu Švietimo įstatyme yra nustatyta, kad savivaldybėje koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą vaikui ir šeimai koordinavimą užtikrina savivaldybės valstybės tarnautojas, t.y. TBK (jo funkcijoms įgyvendinti iš valstybės biudžeto yra skiriamos lėšos: 2018 m. - 1 300 tūkst. Eur; 2019-2020 m. po 1 270 tūkst. Eur).

Projekto esmė. Siūloma:

- *Iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3899 ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:*
- siūlytina tikslinti koordinuotai teikiamų paslaugų sąvokos turinį ir apibrėžti taip: „Koordinuotai teikiamos paslaugos – kompleksinės pagalbos teikimas vaikui nuo gimimo iki 18 metų (turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų) ir vaiko atstovams pagal įstatymą, siekiant sudaryti palankias sąlygas vaiko ir šeimos gerovei“;
- siūlytina tikslinti reguliavimą dėl atvejo vadybos modelio taikymo, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės ir atsisakyti keičiamame įstatyme numatyto atskiro atvejo vadybos modelio, kai vaikui paskiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, t. y. atskiros koordinuojančios institucijos ir atskiro atvejo vadybininko skyrimo. Nustatyti, kad šias funkcijas atliktų ta pati koordinuojanti institucija ir tas pats atvejo vadybininkas, kuris koordinuoja vaiko atstovams pagal įstatymą koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą;
- siūlytina neišbraukti (neriboti) fizinio asmens teisės vykdyti vaikui paskirtas minimalios priežiūros priemones;
- siūlytina vietoje sąvokos „vaiko atstovas pagal įstatymą“ vartoti sąvoką „vaiko tėvams ar turimam vieninteliui iš tėvų“;
- keičiamo įstatymo 12 str. 6 d. nurodoma, kad tuo atveju, kai vaikas nedalyvauja savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje, vaiko nuomonė turi būti iš anksto išklausa valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, kurios atstovas raštu pateikia išvadą dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo ar panaikinimo. Lieka neaišku, kas išklausa pilnamečių asmenų iki 21 metų, turinčių didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, nuomonę ir teiks išvadą dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo ar panaikinimo, kai valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija pagal savo kompetenciją užtikrina ir atstovauja tik nepilnamečių asmenų iki 18 metų teisėms ir teisėtiems interesams;
- siūlytina numatyti, kad tarp privalomų dalyvauti vaiko gerovės komisijos posėdyje asmenų būtų ir valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas;
- siūloma tikslinti Vaiko gerovės komisijos veiksmus, kai kyla pagrįstų įtarimų dėl galimai padarytos ar daromos nusikalstamos veikos vaiko atžvilgiu;
- siūloma tikslinti atitinkamus keičiamo įstatymo straipsnius, kuriose vartojama sąvoka „Koordinuotų paslaugų atvejo vadybininkas“, nes koordinuotai teikiamos paslaugos turi būti teikiamos vaikui ir vaiko atstovams pagal įstatymą ne tik vidutinės priežiūros priemonių taikymo atveju, bet ir taikant minimalios priežiūros priemones. Be to, įvedant „atvejo vadybininko“ ir „koordinuotų paslaugų atvejo vadybininko“ sąvokas, tampa neaišku, kuo skiriasi šios dvi pareigybės, todėl siūloma vartoti bendrą sąvoką „atvejo vadybininkas“, ją paaiškinant kaip specialistą, kuris užtikrina vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą, vykdant konkrečią minimalios ar vidutinės priežiūros priemonę;
- patikslinti vartojamus „Švietimo ir mokslo ministerijos“ ir ministro pareigų pavadinimus bei nustatyti vėlesnę abiejų įstatymų projektų įsigaliojimo datą, t.y. 2021 m. sausio 1 d.
- *Iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3900 ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į keičiamam įstatymui šio nutarimo 1.1 papunktyje pateiktą pastabą.*

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos pastabos įvertintos. Projektas taip pat patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas (buvo gražintas tobulinti).

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas siejasi su Vyriausybės programos nuostatomis, kuriomis numatyta padėti neįgaliems vaikams ir jų šeimoms teikiant kompleksines priemones, organizuojant paslaugas ir koordinuojant jų teikimą.

Dalykinio vertinimo išvada. Atkreiptinas dėmesys, kad lydraštyje nenurodytos Įstatymo projektu Nr. XIII P-3900 siūlomos įtvirtinti naujos valstybinės (valstybės perduotai savivaldybėms) funkcijos įgyvendinimui reikalingos valstybės biudžeto lėšos.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad lydraštyje pateikti argumentai, kodėl Vyriausybei būtų tikslinga pritarti naujos valstybinės funkcijos įtvirtinimui, nenurodant šiuo metu nustatyto reguliavimo trūkumų, kokias problemas siekiama spręsti ir kokie norimi pasiekti rezultatai, yra nepakankami.

Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt